

In het begin van de jaren negentig van vorige eeuw (het lijkt wel een passage uit een geschiedenisboek...) organiseerde Brabant Strip een tentoonstelling rond het oeuvre van Hergé en de evolutie van zijn stripreeks Kuifje. Het ging om een primeur en zelfs de Fondation Hergé vond ons initiatief de verplaatsing waard. We hadden namelijk in de Vlaamse oorlogskrant *Het Laatste Nieuws* uit 1940 / 41 een onbekende versie van *Kuifje in Congo* aangetroffen, toen nog "Tintin in Kongo" getiteld en die vergeleken met het oorspronkelijke Franstalig verhaal. Hieruit bleek dat deze onbekende Vlaamse versie noch met de Franse zwart/wit versie, noch met de latere herwerkte kleurenversie overeenstemde. We konden het wel dateren, maar hadden niet echt een uitleg voor deze verschillen. Ondertussen hebben we na lang onderzoek de puzzel zo goed als compleet gekregen. Dit is het verhaal van het ontstaan van de Vlaamse "Tintin"-versies en de chronologie van het verschijnen van de albums uit de Vlaamse Kuifje-reeks.

DOOR PHILIPPE MOUVET

Philippe Goddin heeft ondertussen het oeuvre van Hergé nauwkeurig onder het vergrootglas bestudeerd en zijn bevindingen systematisch neergeschreven in de eerste vijf delen van zijn indrukwekkende *Chronologie d'une oeuvre*. Het 4de deel, dat over de jaren 1939 tot 1943 gaat, werpt meer licht op deze mysterieuze Vlaamse versies. Ja, versies, want er zijn inderdaad meer strips die afwijken van hun Franse tegenhanger. Zo is na "Kongo" ook "Tintin in Amerika" in *Het Laatste Nieuws* in hybride versie verschenen. Sterker nog: in *Het Algemeen Nieuws*, een andere Vlaamse oorlogskrant, verschijnen, in diezelfde periode, aangepaste, nieuwe versies van oude Kwik en Flupke-gags uit *Le Petit XXe*. Hoe meer we vonden, hoe groter het mysterie werd, zo leek het wel. Gelukkig voor ons verscheen in 2002 ook het boek *Hergé, fils de Tintin* van Benoît Peeters bij Uitgeverij Flammarion, waaruit we hopen informatie konden puren om het resultaat van ons speurwerk degelijk te kunnen structureren en onderbouwen. Gewapend met al die kennis, doken we dus voor onze lezers in het Antwerpse krantenarchief om het verhaal grondig uit te pluizen.

HERGÉ WERKELOOS

Vóór we het over de strips uit *Het Laatste Nieuws* hebben, moeten we even *Pressa Catholica* vermelden, zustermaatschappij van *Pressa Nova*, de uitgever van het dagblad *Le Vingtième Siècle* en zijn kindersupplement *Le Petit XXe*, waarin de verhalen van Tintin sinds 1929 verschenen. *Pressa Catholica* had reeds begin 1940 plannen om een Nederlandstalige versie van deze *Le Petit XXe* uit te geven. Daarvan getuigt het proefnummer van *DE BENGEL* (zie BSM 88) dat in februari 1940 verschijnt. Dit gratis nummer zou echter nooit door een N°1 gevolgd worden, vermits op 9 mei 1940 Duitsland België binnenvaalt. De Brusselse krant *Le Vingtième Siècle* en zijn kindersupplement verschijnen niet meer, en ook het *De Bengel*-project wordt opgedoekt. Hergé zit zonder werk. Zoals vele Belgen vlucht hij op 15 mei naar Frankrijk om enkele weken later, tegen 30 juni, opnieuw in Brussel te belanden.

Vrij snel krijgt Hergé een eerste jobaanbieding: Victor Matthys (een luitenant van Leon Degrelle, de leider van de collaborerende politieke partij Rex) stelt hem voor om een soort *Petit XXe* te maken voor hun blad *Le Pays Réel*. Hergé gaat daar niet op in, JIV (Jean Vemeire, zijn voormalige assistent bij *Le Petit XXe*; zie BSM 88) hapt wél toe.

Een tweede voorstel komt van Raymond De Becker. Hij zou Hergé graag iets gelijkaardigs zien bedenken voor de Brusselse krant *Le*

Soir, die nu door een Duitsgezinde ploeg wordt gerund. Hergé gaat deze keer wel in op het voorstel. Door de buitengewone omstandigheden is de concurrentie van strips uit Frankrijk weggefallen, en dus is dit hét moment om zich te laten opmerken en overal zoveel mogelijk aanwezig te zijn. Dit gegeven speelt een aanzienlijke rol in de beslissing van de tekenaar om voor *Le Soir* te werken: een publicatie in deze krant, die een oplage heeft van 200.000 exemplaren, kan hem daar flink in helpen. Hergé heeft er blijkbaar geen moeite mee om voor een collaborerende krant te werken (zijn medewerking beperkt zich trouwens tot het kindersupplement).

Vanaf 5 september 1940 gaat Hergé dus samen met Paul Jamin en Jacques Van Melkebeke, die daar reeds werken, aan de slag. Het eerste nummertje van *Le SOIR JEUNESSE* verschijnt op 17 oktober 1940. In dit nummer verschijnen de eerste platen van het nieuwe Tintin-verhaal *Le Crabe aux Pinces d'Or*. Maar het voorstel van *Le Soir* is niet het enige dat Hergé in 1940 krijgt. Zowat gelijktijdig komt er een voor-

◀ De één van het *NLN* van 26-9-1940, waarop het kindersupplement "voor broer en zus" wordt voorgesteld dat die dag voor het eerst verschijnt. In deze editie start ook *Tintin in Kongo*, maar dat wordt niet expliciet vermeld

stel vanuit Vlaamse hoek aangewaaid. Ook de Vlaamse oorlogskranten zijn op zoek naar goede kinderstrips en komen bij Hergé aankloppen. Blijkbaar is niet iedereen De Bengel vergeten. Het komt Hergé erg goed uit: nu krijgt hij ook de kans om in Vlaanderen (en wie weet in Nederland?) naam bekendheid te verwerven! Hij aarzelt dan ook niet en hapt toe. En kijk: hij kan zelfs niet in één, maar in twee Nederlandstalige kranten publiceren!

De kinderbijlagen van de Vlaamse oorlogskranten *Het Laatste Nieuws* en *Het Algemeen Nieuws* zijn onmisbare schakels tussen de Franstalige zwart-witte Kuifjesalbums en de latere, aangepaste kleurenversies.